

विभागीय चौकशा त्वरीत निकाली काढण्यासाठी विभागीय चौकशी अधिका-यांकडे आरोपपत्रांच्या जोडपत्रात नमूद केलेले दस्तऐवज पाठविण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शासन परिपत्रक क्रमांक : सीडीआर-१००९/प्र.क्र.५० /०९/११,
सामान्य प्रशासन विभाग
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक : १३ मे, २०१०

- वाचा- (१) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक ११८५/२२३३/४२/११, दि.२४ डिसेंबर, १९८५.
- (२) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, एसपीओ-२०८९/प्र.३३/सनियंत्रण कक्ष, दिनांक २७ जूलै, १९८९.
- (३) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-११९०/३७७/प्र.क्र.१३/११-अ, दिनांक १५ मे, १९९०.
- (३) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-१६९१/प्र.क्र.१४९/११/११-अ, दिनांक ५ जानेवारी, १९९३.
- (४) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-१८९६/प्र.क्र.६/१६/११-अ, दिनांक २० एप्रिल, १९९६.
- (५) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-११९६/प्र.क्र.५०/१६/११-अ, दिनांक ३१ ऑगस्ट, १९९६
- (६) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक सीडीआर-१८९६/प्र.क्र.६/१६/११-अ, दिनांक १९ एप्रिल, १९९७.
- (७) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक एसपीओ-२८०७/प्र.क्र.१/०७/११-अ, दिनांक २६ फेब्रुवारी, २००७.
- (८) शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक विभाचौ/२००९/प्र.क्र.१७/सा.आ.(२), दिनांक २२ जून, २००९.

परिपत्रक :-

विभागीय चौकशीची प्रकरणे त्वरेने निकालात काढण्यासाठी शिस्तभंगविषयक प्राधिकारी तसेच चौकशी अधिकारी यांनी कोणती काळजी घ्यावी याबाबतच्या सूचना संदर्भाधीन अनुक्रमांक (१) व (३) च्या शासन परिपत्रकांमध्ये निर्धारित करण्यात आल्या आहेत. तथापि त्याचे अनुपालन योग्य रीतीने न झाल्यामुळे विभागीय चौकशांची प्रकरणे दीर्घकाळ प्रलंबित राहतात. काही विभागीय चौकशी प्रकरणांमध्ये चौकशी अधिकारी यांची नियुक्ती करण्यात आल्यानंतरही चौकशी संबंधातील दस्तऐवज व मूळ कागदपत्र चौकशी अधिकारी यांचेकडे पाठविण्यामध्ये विलंब केला जातो वा टाळाटाळ केली जाते असे निदर्शनास आल्याने, चौकशी अधिका-यांकडे दस्तऐवज व संबंधित कागदपत्रे सादर करण्याची ज्या अधिका-यावर जबाबदारी आहे अशा अधिका-यांकडून दस्तऐवज व कागदपत्रे सादर करण्यामध्ये विलंब वा टाळाटाळ

कृ.सा.प.....

करण्यात येत आहे असे निदर्शनास आले तर अशा अधिका-याविरुद्ध शिस्तभंगाची कारवाई करण्यात यावी अशा सूचना संदर्भाधीन अनुक्रमांक (४), (५) (६) व (७) येथील परिपत्रकान्वये दिलेल्या आहेत. तरीही विभागीय चौकशीची प्रकरणे चौकशी अधिकारी यांचेकडे चौकशीसाठी सुपूर्द करतांना संबंधित शिस्तभंगविषयक प्राधिकारी यांचेकडून सर्व बाबींची पूर्तता होत नाही. परिणामी चौकशीची प्रक्रिया वेळीच सुरु होत नाही असे शासनाच्या निदर्शनास आले आहे. यास्तव शिस्तभंगविषयक प्राधिकारी यांनी चौकशी अधिकारी यांचेकडे चौकशीसाठी प्रकरण पाठवितांना संदर्भाधीन परिपत्रकातील सूचनांसह पुढील बाबींची पूर्तता करूनच पाठविण्याची दक्षता घ्यावी

१) चौकशी अधिकारी व सादरकर्ता अधिकारी यांच्या नियुक्तीचे आदेश

२) दोषारोपांचे ज्ञापन (जोडपत्र १ ते ४)

३) सामाईक कारवाई असेल तर नियम १२ खालील आदेश

४) जोडपत्र-४ मधील कागदपत्रांचे सुस्पष्ट व साक्षात्कृत संच

५) जोडपत्र-३ मधील साक्षीदारांचे अद्ययावत पत्ते, शक्य असल्यास दूरध्वनी / भ्रमणध्वनी क्रमांक. अथवा सेवानिवृत्त असल्यास त्याचा घरचा अद्ययावत पत्ता, दूरध्वनी क्रमांक.

६) अपचा-याने दोषारोपपत्रास अनुसरून केलेले निवेदन असल्यास त्याची प्रत सोबत पाठविण्यात यावी. नसल्यास तसे स्पष्ट करावे.

७) जोडपत्र-४ मधील दस्तऐवज व जोडपत्र-३ मधील साक्षीदार कोणत्या दोषारोपांशी संबंधित आहेत याचे खालीलप्रमाणे विवरण

दोषारोप क्रमांक	संबंधित दस्तऐवज	संबंधित साक्षीदार
१	२	३

शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, विभागीय चौकशीचे प्रकरण विहित वेळेत पूर्ण न झाल्याने त्या प्रकरणात गुंतलेले शासकीय अधिकारी /कर्मचारी हे न्यायालयात दाद मागतात. विशेषतः सेवानिवृत्त शासकीय कर्मचारी/ अधिकारी यांच्या प्रकरणांमध्ये असे प्रसंग वारंवार निदर्शनास आले आहेत. अशावेळी न्यायालयामार्फत प्रस्तुत चौकशीस कालमर्यादा घालून त्या अवधीत निर्णय घेण्याचे आदेश प्राप्त होतात. परिणामी चौकशी अधिकारी यांचेकडे चौकशी त्वरेने पूर्ण करण्यासाठी तगादा लावला जातो व त्यांचेवर अत्यंत अल्प कालावधीत चौकशी पूर्ण करण्याची जबाबदारी येते.

यासंदर्भात असे निदेश देण्यात येत आहेत की, प्रथम शिस्तभंगविषयक प्राधिकारी यांनी चौकशी अधिकारी यांची त्वरित नियुक्ती करून अशा प्रकरणात चौकशी पूर्ण करण्यास किती कालावधी लागेल याची माहिती न्यायालयास द्यावी. चौकशी अधिकारी यांची नियुक्ती करण्यात आली असेल व चौकशी पूर्ण करण्यासाठी न्यायालयाने घालून दिलेल्या कालावधीपेक्षा अधिक कालावधी लागणार असेल तर ती बाब न्यायालयाच्या निदर्शनास आणून कारवाई पूर्ण करण्यासाठी न्यायालयाकडून मुदतवाढ घेण्यासाठी आवश्यक कार्यवाही करावी.

..... ३/-

शासनाच्या असेही निदर्शनास आले आहे की, विभागीय चौकशी प्रलंबित राहण्यासाठीचे एक कारण म्हणजे काही प्रकरणात दोषारोपांचे स्वरूपच मुळी किरकोळ शिक्षा देण्यायोग्य असते तरीही अशा प्रकरणातही महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ च्या नियम ८ अन्वये दोषारोपपत्र बजाविण्यात येतात.

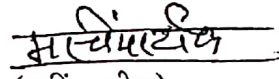
* नियम १० नुसार देय उरणऱ्या शिष्टेच्या अंमलबजावणीसाठी संबंधित शासकीय अधिकारी/ कर्मचारी यांची किमान ३ ते ४ वर्षे सेवा कालावधी शिल्लक आहे याची खात्री करावी.

यासंदर्भात असे निदेश देण्यात येत आहेत की, विभागीय चौकशीच्या प्रकरणांमध्ये शक्यतो महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ च्या *नियम १० अन्वये विभागीय चौकशी करण्याचा प्रयत्न करावा. (लाच प्रकरण, अपसंपदा वा अन्य अत्यंत गंभीर प्रकरणे वगळून) त्याचा फायदा हा की, महाराष्ट्र नागरी सेवा (शिस्त व अपील) नियम १९७९ च्या नियम १० अन्वये दोषारोपपत्र दिल्यावर त्यानुषंगाने संबंधितांकडून प्राप्त झालेल्या अभिवेदनाचा विचार करता, वरील नियमांतील १० (१) (ब) मधील तरतुदीनुसार त्या प्रकरणात सविस्तर चौकशी म्हणजेच नियम ८ अन्वये चौकशी करणे आवश्यक वाटत असेल तर तसे करण्यास मुभा राहते. अन्यथा चौकशीची कार्यवाही त्वरित पूर्ण होऊन त्यावर निर्णय घेतला जातो व प्रलंबित प्रकरणांची संख्या कमी होण्यास मदत होते. तरी सर्व शिस्तभंगविषयक प्राधिकारी यांनी वरील कार्यपद्धतीचा अवलंब करण्याचा प्रयत्न करावा.

संदर्भाधीन अनुक्रमांक (८) येथील परिपत्रक रद्द करण्यात येत आहे.

हे परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात आले असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०१००५१३१७५३०९००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(म.चिं.पाटील)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रत :

राज्यपालांचे सचिव,
मुख्यमंत्र्यांचे प्रधान सचिव,
उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन,
सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव मंत्रालयीन विभाग
सर्व मंत्रालयीन विभाग,
मंत्रालयीन विभागाच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभागप्रमुख,
सर्व विभागीय आयुक्त,
सर्व जिल्हाधिकारी,
महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, विधानभवन, मुंबई. (५ प्रती)
विधीमंडळ ग्रंथालय, विधानभवन, मुंबई (१० प्रती)
निवड नस्ती.